

דיני ממונות בשלשה

פרק ראשון סנהדרין

ו.

עין משפט נר מצוה

מב א מיי פ"ו מהל
 סנהדרין הלכה ג
 סמג ע"פ או טו"ש ע"מ
 סימן כ סוף ג:
 מב ב מיי שם הלכה א
 טו"ש ע"מ פ"ה א:
 מד א מיי שם הלכה ב
 טו"ש ע"מ שם סוף ג:
 מה ד ד מיי פ"ב מהל
 סנהדרין הלכה ו סמג
 ע"פ או טו"ש ע"מ סימן
 יב סוף ג:

רבינו חננאל

ור' אבהו פליגי עליה ואמר
 לרבניו תלמידי שדנו אין
 דיניהם דין ומתויר' אבא
 עליה מהא דתנו בבכורות
 פ"ד (ספ"ג) דן את הרין
 וזכה את החייב כו' ומשני
 מהתנין דקבלהו עלייהו.
 ואקשינן אי הכי ישלם
 מהו יהוה א"ל רב לרבה
 ברי בר חנה אי קבלהו
 עלייהו לא תשלם. ומשני
 כגון דאמרו ליה על מנת
 כן קבלינן עלן דדינת לן
 דין תורה: ירושלמי מה
 ששעה עשירי מה ששעה
 בשיקול הדעת וישלם
 מביהו שהגיס עצמו לרין
 יחידו דין תורה והתנין אל
 תהי דין יחידו שאין דין
 יחידו אלא א"י א"י אמי
 מומחה [שכפן] ודן דינו
 דין ו' אבהו יתיב דאין
 לגרמיה א"ל תלמידו לא
 כן אלפן ו' אל תהי דין
 יחידו שאין דין יחידו אלא
 אחד. אמר לון כיון דחמין
 (ר') יתיב דאין לגרמי
 ואינון אמתיין כמאן
 שקבלונו עליהו דמי. והתן
 במה דברים אמורים בזמן
 שלא קבלם אבל קבלם
 עלייהו דן אפילו יחידו
 ואסיקנא טעה בדבר משנה
 חזרו הרין בשיקול הדעת
 כגון דאשכח פלוגתא
 דתרי תנאי או דתרי
 אמוראי וסוגיא דשמעתא
 כדו מנייהו פי' מקשו
 ומפרקו אליבא דחד
 מנייהו ואילו הוא הפסק
 דינא כאיך דלא סוגיא
 דשמעתא כותיה היינו
 טועה בשיקול הדעת ומה
 ששעה עשירי וישלם
 מביהו:
 בבכורות פרק הכותב
 לאשתו (ה' ב) דין דרבני
 אין לי בכנסין הכל מור"י
 שאם טעה בשיקול הדעת
 תורה מחזירין מה פליגי
 בטעות משנה ר' יוחנן
 אמר טעות משנה שיקול
 הדעת. ריש לקיש אמר
 טעות משנה דבר תורה
 היא טעות משנה היא
 טעות משנה היא טעות
 דקנים תלתא תנאי פליגי
 בפשרה חד רשב"ג דתני
 פשרה בשנים. שני ר'
 מאיר שלישי חכמים
 החולקים עמו דתניא
 ביצוע בשלשה דברי ר"מ
 וחכאי פשרה ביהוד

גברא אנגרה. רבי אבהו אדשמואל שמואל סבר פליגי רבנן עליה
 דרבנן שמעון בן גמליאל: דן אס דינן. זמזמחה ליכא למימר
 מדקתני סיפא אס היה מומחה לז"כ: דן אס דינן. יחידו משמע:
ומשלם מצינו. צפיקין דלקמן (דף ג.) מוקי לה שגשא ונתן צד.

וכי תימא פליגי רבנן עליה דרשב"ג. והאמר
 רבי אבהו שנים שדנו לדברי הכל אין
 דיניהם דין גברא אנגרה קא רמית גופא
 א"ר אבהו שנים שדנו דיני ממונות לדברי
 הכל אין דיניהם דין איתביה רבי אבא לרבי
 אבהו דן אס את הרין וזיכה את החייב וחייב
 את הזכאי טימא את הטהור מיהר את
 הטמא מה שעשה עשוי ומשלם מביתו הכא
 במאי עסקינן דקיבלהו עלייהו אי הכי אמאי
 משלם מביתו דאמרו ליה דינת לן דין
 תורה א"ל רב ספרא לרבי אבא דמעה במאי
 אילימא דמעה בדבר משנה (ו) והאמר רב
 ששת א"ר (אמי) דמעה בדבר משנה חזרו
 אלא דמעה בשיקול הדעת היכי דמי בשיקול
 הדעת אמר רב פפא כגון תרי תנאי ותרי
 אמוראי דפליגי אהדדי ולא איתמר הלכתא
 דאד כמר ולא כמר וסוגיין דעלמא אליבא
 דחד מנייהו ואזל איהו ועבר כאיך היינו
 שיקול הדעת לימא כתנאי ביצוע בשלשה
 דברי ר"מ וחכ"א (י) פשרה ביהוד סברוה לכ"ע
 מקשינן פשרה לרין מאי לאו בהא קמפילגי
 דמר סבר דין בשלשה ומר סבר דין בשנים
 לא דכ"ע דין בשלשה והכא בהא קמפילגי
 דמר סבר מקשינן פשרה לרין ומר סבר רב
 מקשינן פשרה לרין לימא תלתא תנאי
 בפשרה דמר סבר בשלשה ומר סבר
 בשנים ומר סבר ביהוד אמר רב אחא בריה
 דרב איקא ואיתרביא רבי יימר בר שלמיא מאן
 דאמר תרי אפילו חד גמי והאי דקאמר תרי
 כי היכי דליהו עליה סהדי אמר רב אשי
 ש"מ פשרה אינה צריכה קנין דאי סלקא
 דעתך צריכה קנין לכו"ד צריכה תלתא ל"ל תסוגי בתרי ולקני מיניה וההלכתא
 פשרה צריכה קנין תנו רבנן (י) כשם שהדין בשלשה כן ביצוע בשלשה
 נגמר

למידע ביצוע דאיתקש שלום למשפט דאס כן הו מנזה לזכור דשלוש נמי מנזה הו: **לא רב"ע בו.** מימה דלא קאמר לשמואל
 ודאי מנאי הו לרבי אבהו מי לימא תנאי היא דכי האי גונא אורחא דהש"ס בכל דוכתא:
תיסוגי בתרי ולקני מיניה. אע"ג דמפרש צירושלמי טעמא דר' מאיר משום דפשרה נמי צריכה הכרע דעת מ"מ מתוך דברי ר"מ
 משמע דתרי נמי שעשו פשרה כמו שהיו רגילין שלשה לעשות לא עשו ולא כלום ובעלי דינין יכולין לחזור בהן:
והלכתא פשרה צריכה קנין. והא דלא סגי בתרי משום דהו כמו קנין בטעות ללא צדקה שפיר: **צריכה קנין.** אס
 נפרש דקנין של פשרה עושין קודם הפשרה וקונין זה מזה לעשות כמו שיאמרו הדיינין הן לשלם הן למחול אין
 לדקדק מכאן דבעלמא מחילה צריכה קנין דמה שצריך הכא קנין על המחילה משום דאי לאו הו קנין הו כמו מחילה בטעות שלא
 היה יודע שיאמרו למחול כל כך ואף על גב דהשתא דאיכא קנין הו כמו קנין בטעות מיהו אלימא מילתא טפי בקנין מצלח קנין
 ואפילו אס נפרש שהקנין הו לאחר הפשרה אכתי אין ראייה מכאן דמני למימר דהקנין על אותו שיש לו לאחר לפרוע אבל
 להאי דמחיל אין צריך קנין ומיהו בהלכות גדולות פירש בהלכות דנין דצריך קנין על המחילה אף על פי שעושין הקנין אחר הפשרה
 ומכל מקום אין ללמוד מכאן על שאר מחילה שתהא צריכה קנין דמחילה שעל ידי פשרה אף על פי שידוע מה מוחל דומה למחילה
 בטעות לפי שמוחל על פי עצתם של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך צריך לאלם הדבר ע"י קנין וגרחה להביא ראייה דמחילה
 אינה צריכה קנין מהא דאמר דפרק המקבל (ב"מ דף ק"ג. ושם) גבי שכיר המהכו אלל תמונוי אלל שולחני אינו עובר עליו ופליגי
 התם רב ששת אמר אינו חוזר עליו (רצ"ב) אמר חוזר דמשמע דלא קנין איירי דאי בקנין מאי טעמא דמאן דאמר חוזר אבל
 בלא קנין פליגי דמר סבר כשהמחהו לא לגמרי פטור דבעל הבית שאלו יאמר ע"י ומר סבר לגמרי פטור אלמא מחילה לא צריכה
 קנין ועוד ראייה דברי דפ"ק דקדושין (דף טו.) עבד עבד פשרה קונה עצמו בחדש למה לי שטרא דהקנין על אותו שיש לו לאחר לפרוע אבל
 איירי דאי בקנין מאי טעמא עבד עבד גופו קניו אכתי תקשה לן שטרא למ"ל יפקידו לשמואל דאמר המפקיר עבדו יאל לחירות ואין צריך
 גט שחרור אלל על כרחק לא פריך אלל מלשון הכתוב בשטר כלומר למה לי שטר אותו לשון עצמו שכותב בשטר הרי את לעצמך יאמר
 לו בעל פה עוד ראייה מהא דתנן בסוף הנושא (מבוצות דף קד.) שאם שהתה כ"ה שנים ולא תצעה כתובתה מסתמא מחלה ובלא קנין
 איירי דמכוחה מעובדא דחמתיה דרבי חייל ומטענו חטין והודה לו בשעורים דפטור אף משעורים דמודה הו בזה אין ראייה דהתם
 על כרחק לאו משום דאמרינן מדלל תבע לכו סתמא אחליניהו הו פטור אלל היינו טעמא מדלל תבע שעורים מודה הו דלא מייחייב
 ליה שעורים מדפריך עלה בסוף המניח (ב"ק דף ק"ד. ושם) מהא דתנן הו הנחוקין שנים כו' הנחוק אומר גדול הזיק את הגדול ומזיק אומר לא כי
 אלל קטן הזיק את הגדול וגדול הזיק את הקטן ומסיק דלפילו כדאמר מוזיק לית ליה והתם אי אפשר להיות העטם כלל משום מחילה שהרי
 הוא עומד וזווח ומזכור שנטל חלק כפשוטו דאמר יתיר (ב"ב דף ק"ג.) אין ללקדק נמי כלל מכאן חזר דבינו יתחק צר' מרדכי שהיה רגיל

א) לעיל ב: לקמן פ"ו;
 ב) ע"י מוספות בסדרות
 כח: ד"ה דן את הרין;
 ג) ב"ק ק. ודף ק"י: לקמן
 ג. בבכורות כח: ד) [לקמן
 ג. ע"ש כמובט פד: ק.];
 ד) ז"ל רב אשי וכו'ה
 ה) [לקמן ג.];
 ו) ז"ל צינע, ח) [ומספתא
 פ"א]; ט) ד"ה מדלוריתא;
 י) ד"ה ד"ה, י) ד"ה וזל,
 י) ז"ל רבה.

הגהות הב"ב

(א) תוס' ל"ד מקשינן וכו'
 פשרה לרין ומחיל:

מוסף רש"י

שנים שדנו לדברי הכל
 אין דיניהם דין. דפליגי
 בפשרה דאמרינן ר' אבהו
 דבדין כוליה מודו דבעינן ג'
 (וע"ל ב.). טעה בדבר
 משנה חזרו. שטעמו
 מהו דבר המטה און די
 דין לגמרי וחזרו (קמ"ג).
 דין לטעמי דבדבר המטה
 שלא עשה כמטה חזרו, ולא
 אמרינן מה שעשה עשוי
 ושלם מצינו אלל בטועה
 בשיקול הדעת (בבכורות פ. ק.).